

אמרות טהורות

מב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת וישלח תשע"ו

שנה ב' - גליון ס'

יו"ל בס"ד ע"י מנזן נרם בית שמואל
שע"י חסידי אלכסנדר

מכון
נרם בית
שמואל
אלכסנדר

פרשת וישלה

ליל שב"ק תשע"ה

ויאמר יעקב אל ציתו ואל כל אשר עמו הסירו את אלהי הנכר אשר בתוכם וגו' ונקומה ונעלה בית אל וגו' לאל העונה אותי ציוס צרתי ויהי עמדי צדק אשר הלכתי, וצמדש שוחר טוב (כ') ד"א יענך ד' ציוס צרה משל לאב וכן שהיו וכו' כך אמר להם הקב"ה לישראל אם רציתם את הנרות שתכפו אתכם באותה שעה אתם נגאלין שנאמר יענך ד' ציוס צרה ישגבך שם אלוקי יעקב אברהם ויחזק אין כתיב כאן אלא יעקב ולמה אמר ר' שמעון בן לקיש משל לאשה עובדה שהיא מקשה לילד ואומרים לה לית אמן יודעין מה נאמר לך אלא מאן דעני לאמך צעידן קושייתה הוא יעני יתך צעידן קשיותך כך כתיב ציעקב לאל העונה אותי ציוס צרתי אמר להם דוד לישראל מי שענה צעת צרתי הוא יענה אתכם הוי יענך ד' ציוס צרה ישגבך שם אלקי יעקב, ולכאורה צריך להצין למה היה נוקט דוקא יעקב, והמפרשים פשוו מה שפרשו (עי"ש פירש"י ואבן עזרא), ולהצין עוד למה היה אומר יעקב ציוס ע"ה דוקא בכאן אחר שאמר אל ציתו הסירו את אלהי הנכר, הלשון לאל העונה אותי ציוס צרתי.

אדל"י עפ"י מה שכתב במאור וישמש על הכתוב ויזו אותם לאמור כה תאמרון וגו' עם לבן גרתי ואחר עד עתה ויהי לי שור וגו' ואשלחה להגיד לאדוני למנחם חן צעייך, ורש"י פירש עם לבן גרתי ותר"י ג מנחות שמרתי, והקשה דלכאורה מה הודיע לעשו צוה, וגם יש לקדקד על מה שאמר ו'אחר עד עתה' מי לא ידע צוה שאיחר עד עתה מאחר שלא צו מקודם, וציאר דיעאע"ה היה רוצה בשליחותו זה להחזיר את עשו בתשובה וכדאיתא במד"ר

(צ"ר ע"ה י"א), והנה האמת הוא צעזודת האדם את הצו"ה שיהיה צאמת וצתכלית השלימות כי יכול האדם לקיים מצות וללמוד הרצה אבל שיהיה צאמת לאמיתו לשמה שיהיה מדבק ע"י התורה והמלות להצו"ה זה קשה מאוד ואפילו לעשות מנחה קטנה בשלימות צאמת לאמיתו מעומקא דליבא, כי לזה צריך הזדככות רב להזדקך חומרו מכל התאוות הגשמיות ומכל טמאת נעורים בתשובה שלימה, כי רק אז יוכל לצו"ה לעבוד את ד' צאמת לאמיתו, וצאם לאו הרי הוא נותן ח"ו עוד כח להסטר"א בתורתו וצתפילתו שלא לשמה.

וביותר קשה לו לאדם לעשות תשובה שלימה על מה שנדמה לו להאדם שהוא עוסק בתורה וצעזודה תמיד ואינו רואה שום חסרון צעזודתו וסובר עצמו שהוא צדיק גמור ושאין לו על מה לשו"ב, והרי זה האיש נאשר בסכלותו ואין תרופה למכתו, וצאמת מי שאין משגיח על עצמו צלי הפסק לתקן מעשיו הראשונים ולמנחם חסרון צעזודתו בכל שעה ולהיות מתחרט על החסרון בשלימות עצודתו, הרי זה האיש הוא רחוק מהצו"ה ית"ש וכל העצדות שלו אינו כלום, וכמו שפירש הרבי מ"דוב"ץ זצ"ל ה"ה זי"ע אמרם ז"ל צגמרא (עירוצין י"ג): ועכשיו שנצרה יפשפש צמעשו ואמרי לה ימשמש צמעשו, דהחילוק צין שני הנוסחאות הוא, כי יפשפש צמעשו' הכוונה הוא לחפש אחר העצירות למנחם חן ולעשות תשובה עליהם, וימשמש צמעשו' כוונתו הוא שאם אינו נמנע לו עצירות צפועל אזי ימשמש צמעשו הטובים שלו אם הם כתיקונם, כי אי אפשר לעשות צלא חסרון כלל וצודאי ימצא צהם איזה פניה ח"ו או שהיה לו לעשות אותם

שגם לו יצוא חיזה עת ויתעשר פתאום, כן הוא הענין גם בדרכי העבודה, שצריך לידע אף מי שחטא והוי עני דעת ש"מ יכול לשזב ולצוא למדרגה העליונה בעבודת ד' וכמו שהעני יכול להתעשר, וגם כמו מי שנמצא בצרה ויכול לנאח לרווחה, ומוה יש ליקח חיזוק גדול ולדעת שאע"פ שהרצה לחטוא כעשו הרשע עדיין יש צידו לשזב, ואולי זה הוא שרמו יעאע"ה לעשו, שרצה לומר לו כי הגם שאלפיז היה רודף אחריו ולקח ממנו הכל, וגם לכן רצה לגנוב ממנו הכל, אעפ"כ ויהי לי שור ותמור וגו', וא"כ גם אהה יכול אהה לעשות כן צעניי רוחניות ולשזב אל ד', וזהו ששלח לו למנא חן צעניו ולמשוך לבו לתשובה.

זוה הענין שאל לו לאדם להתייחס מן הרחמים גם כשהוא צעת צרה גדולה הן צעניי גשמיות והן צעניי רוחניות ורק צריך להרבות בתפילה מנינו ציעקב יותר מבשאר האבות, וכדאיתא בגמרא (ברכות כ"ו): 'איתמר רבי יוסי צרבי חנינא אמר תפילות אבות תיקנוס וכו' תניא כוותיה דריוצ"ח אצרהם תיקן תפילת שחרית וכו' יחאק תיקן תפילת מנחה וכו' יעקב תיקן תפילת ערבית וכו', וצ"ח בפרדס יוסף (ויאל, ד"ה יפגע) כי הענין הוא עפ"י מה דאיתא בגמרא (סנהדרין מ"ד). 'לעולם יקדים תפילה לצרה שאלמלי הקדים אצרהם לא נשתייר וכו', והגלמד מזה הוא שצריך האדם להשכים להתפלל טרם יתעוררו הדיינים, וזה הפירוש צמה שאמר 'תיקן שחרית היינו צעת שהשמש זורחת, אמנס יחאק לימד שגם צעת שינטו כללי ערב והרעה מתרגשת לצוא, גם אז עדיין יש חיוב להתפלל כי צודאי שיכול הוא עדיין לפעול ישועה ולעכב הצרה שלא תצוא, אבל יעקב חידש יותר מכולם כי גם צעת שכבר צאו פגעי הזמן וצרה ויגון, גם אז אל לו לאדם למוע עמנו מן הרחמים רק בשם ד' יקרא,

יותר דציקות יותר דחילו ורחימו, נמצא מכל הג"ל אשר גם לצדיקים האמתיים גם להם שייך מנחת התשובה ואדרבה כל ימיהם הם בתשובה שמהרהרים צמעשיהם ותמיד מוצאים לעמסם חסרון בעבודת שלהם.

וגם במסיכת ישרים (פ"ג) צ"ח על דרך הג"ל, צצ"ח חלקי הזהירות, כי הרוצה לפקח על עצמו, שמים הנה ההשקפות הצריכות לו, האחת, שיתצוין מהו הטוב האמתי שיצטרך צו האדם והרע שינוס ממנו, והשנית, על המעשים אשר הוא עושה לראות אם הם מכלל הטוב או מכלל הרע, והנה צ"ח ממש על דרך ה'מאור ושמש' כי צריך האדם שיתצוין בכל מעשיו גם הטובים, אם טובים הם צאמת אם לאו יש צהם חיזה פניה.

וברב עוד במאור ושמש (שם) דהנה איתא צמד"ר (כ"א ו') דאין ועתה אלא תשובה, וכל זה צ"ח הענין מה שהיה אומר יעאע"ה אל עשו 'עם לכן גרתי ואחר עד עתה' היינו שהיה רוצה לרמו לו על הג"ל, כי הגם שהיה מקיים תרי"ג מנחת, אעפ"כ ואחר עד עתה היינו שלא צא לתכלית האמיתי הוא תשובה, והיינו ע"ד מה שאמר המדרש כי 'עתה' הוא תשובה, וזהו הפירוש צמה שאמר המדרש ששלח לו לעשו כל השליחות להחזירו בתשובה, כי זה נרמו צמילת 'עתה', והיינו שרמו לו כי הוא אף שקיים התרי"ג מנחת אעפ"כ לא הגיע לתכלית האמיתי הוא תשובה, מכש"כ הוא שהוא צריך לעשות תשובה, עכתה"ק.

ואור"י אפשר לומר בדרכי אחר, כי מרמו צמעשה יעקב אל עשו יסוד גדול, דהנה ידוע אשר כל העולם הגשמי הוא דוגמא שצריך ללמוד מזה לענין רוחניות ועבודת ד', והנה כמו בגשמיות יש מי שמלחץ יש לו כל טוב, ולעומת זה יש מי שאין לו אבל יכול להיות

על החלק הלא טוב שעשה ורק אח"כ קידושין יעסוק בתורה תפילה ומצוות, וזה שאמר יעאע"ה אל בני ציתו 'הסירו את אלהי הנכר' ע"ד שאמרו חז"ל (זוה"ק פ' אמור, דף ק"א:) 'לא יהיה צד אל זר' זה היצר הרע שהוא בתוך לבו של האדם, והיטהרו מעבודת גילולים כמו שפירש"י, ורק אח"כ 'ונקומה ונעלה בית אל ונעשה שם מצבת וגו'', והיינו שראשית הדבר הוא להסיר הרע ממנו ורק אח"כ יעסוק בתורה ובמצוות, וכן הוא ברמב"ם (הל' תשובה, פ"א ה"ז) שכתב, כי אחר שעשה האדם תשובה עושה מצוות ומקבלין אותן בנחת ושמחה.

ובהג"ל נוכל לבאר המשך המקראי קודש משאח"כ יאעשה שם מצבת לאל העונה אותי ציוס צרתי, דהנה ידוע כי גם כאשר נתעורר באדם אחיזה הרהור תשובה ורוצה לעשות תשובה, אזי בא היצ"ר אליו בטענה כי מה תועיל לו התשובה אחר שהרצה לתטוא, ולזה אמר יעאע"ה הלשון 'העונה אותי ציוס צרתי' כי הגם שכבר הייתה צאה הצרה אעפ"כ ענה לו ד' ונעשה הוא לשני מחנות ויפרוץ לרוב, וא"כ כן הוא הדבר אף ברותניות, כי הגם שהרצה לתטוא אעפ"כ יכול הוא לשוב בתשובה ולהיות נעשה עושר צדעת.

ובזה צריך האדם ליקח ולידע כי קודם כל עשיית מצוה צריך הוא להרהר בתשובה, כי רק עי"ז יזכה ויהיה נתקדש ע"י המצוה כראוי, ואז יהיה מקום להשראת השכינה עדי מכה לבצאת גואל שיגאלנו צי"א.

ו"ש יעקב חיקן תפילת ערבית, היינו גם צעת שכבר חושך יעמוד בתפילה ויעזרהו מן השמים. וזהו שהיה דוד המלך ע"ה אומר דווקא הלשון 'יענך ד' ציוס צרה ישגבך שם אלקי יעקב', נקט דווקא שמו של יעקב כי לזה מרמז שמו של יעאע"ה כי גם לאחר שכבר יצוא על האדם הצרה גם אז אל לו למנוע עצמו מן הרחמים, כי לזה תרמזו תפילת ערבית שחיקן יעקב אצונו כי גם צעת שכבר חושך לעת צוקר יהיה אור ואל לו למנוע עצמו מן הרחמים, ולכן היה אומר יעקב אצונו ע"ה לעשו 'ואשלחה להגיד לאדוני למצוא חן בעיניך', כי היה רצונו להחזירו למוטב ולכן היה מרמז לו גם צעת שכבר חושך וכולו הוא מלא חטאים יכול הוא עוד לשוב בתשובה.

ובתפארת שלבזה פירש מה שאמר הכתוב ויאמר יעקב אל ציתו ואל כל אשר עמו הסירו את אלהי הנכר וגו' ונקומה ונעלה בית אל, דהתורה מלמדת אותנו דרך לעבודת הצורא צ"ה, כי קודם כל מעשים טובים שאנו עושים צה העולם צריך תשובה מקודם, כי אם לא יעשה תשובה קודם שיעשה המצוות, הרי כל מצוותיו הולכים אל הסט"א וחילולתיו ומוסיפים להם עוד כח, וע"ד אמרם ז"ל צמרא (קידושין ו'. י"ג.) כל שאינו יודע צטיב גיטין וקידושין לא יהיה לו עסק עמהם, והעירו המפרשים דלכאורה למה הקדימה הגמרא גיטין לקידושין, רק הענין הוא כנ"ל דקודם כל מצוה צריך להרהר בתשובה, כי עיקר כוונת כל מצוה הוא להוסיף עלינו קדושה, וגיטין הוא מרמז לזה כי גיטין הוא גירושין, והוא מרמז על הצד הלא טוב, וזהו כל שאינו יודע צטיב גיטין וקידושין היינו מקודם גיטין שיכיר ויתחרט